

BAĞ DOKUSU HASTALIKLARI

Leman BİROL, Yasemin TOKEM

- Bağ Dokusu Hastalıkları
- Spondiloartropatiler
- Hiperürisemi ve Gut Hastalığı
- Dejeneratif Eklem Hastalıkları

BAĞ DOKUSU HASTALIKLARI

Romatoid Artrit

Tanım

Romatoid artrit, bir çok eklemi aynı anda tutan, deformatelere neden olabilen, sıklıkla sinisi başlangıç gösteren ve kronik inflamatuvar poliartrit ile seyreden multisistemik bir otoimmün hastalıktır.

Etiyoloji ve Risk Faktörleri

RA etiyojisinin spesifik nedenleri bilinmemektedir ancak bazı faktörler hastalığın oluşma riskini arttırabilir. Genetik faktörler, çevresel faktörler, cinsiyet, virüsler ve bazı enfeksiyon ajanlarının RA etiyojisini etkilediğine dair bir takım kanıtlar bulunmaktadır. RA'in gelişiminde genetik yatkınlık önemlidir. Çift yumurta ikizleri ile karşılaştırıldığında tek yumurta ikizlerinde RA görülme oranı daha yüksektir. Genetik etkilenmede HLA-DR4 ve HLA-DR1 antijenlerinin rolü olduğuna dair güçlü kanıtlar bulunmaktadır. HLA dışı yeni genler bulunmuş ve genlerinde RA için risk oluşturabildiği ileri sürülmüştür. Bu genlere sahip bireylerin sigara kullanım öyküsü veya beden kitle indeksi (BKİ) yüksek olduğunda

RA gelişme riski artabilmektedir. Sigara içme; hastalığa genetik yatkınlığı olan kişilerde riski artıran bir faktördür ve tedavideki başarıyı da zorlaştırır. Çevresel faktörler bazı erken yaş kişilerde RA gelişme risk durumu yüksek olabilir. Sigara kullanan annelerin çocuklarında RA gelişme riski daha yüksek bulunmuştur. Gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocukları da RA gelişmesinde risk altında olduğu ileri sürülmüştür.

Kadınlar erkeklere göre 3 kat daha sık etkilenir. Hastalığın görülme sıklığı yaşla birlikte artar ve hastalık en sık olarak 20-50 yaşlarda başlamaktadır. Soğuk ve nemli iklimi olan bölgelerde hastalık insidansının arttığı izlenmektedir. Virüslerin de RA etiyojisine etkisi olduğu ileri sürülmüş ve Epstein-Barr virüsünün (EBV) B lenfositlerini aktive ederek romatoid faktör (RF)'ü arttırdığı düşünülmektedir .

Patofizyoloji

RA, ilk olarak eklemlerdeki sinoviyal boşlukları etkilemesine rağmen herhangi bir organı etkileyebilen otoimmün bir hastalıktır. RA patogenezinde TNF-a ve IL-1β önemli rol oynarlar. Günümüzde RA patogenezi "T hücre hipotezi" ve "makrofaj-fibroblast" hipoteziyle açıklanmaktadır. Oluşan histolojik değişiklik-

Kaynaklar

1. Boyraz S. "Romatizmal Hastalıklar". Dahili Ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım, Karadakovan A., Eti Aslan F. (Eds), Akademisyen Kitabevi, 4.Baskı, 2017;1313-1340.
2. Çınar Fİ., Çınar M., Yılmaz S., Erdem H. (Eds.) Romatoloji Hemşireliği ve Klinik Uygulamalar. Deomed Yayıncılık, 1.Baskı, İstanbul, 2016.
3. Durna Z. (Eds). Kronik Hastalıklar ve Bakım. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2012.
4. Galie NG., Hooper MM., Humbert M. Et al. Pulmonary Hypertension diagnosis and treatment guidelines. European Heart Journal, 2009;30:2493-2537.
5. Gümüşdiş G., Doğanavşargil E., Klinik Romatoloji. Deniz Matbaası, İstanbul. 1999
6. Kaşifoğlu T. , Korkmaz C. (Eds.) Romatoloji atlası. Adare International Ltd.Şti., İstanbul, 2012.
7. Kaya N. Romatoid Artrit ve Bakım. İçinde: (Eds. Durna Z.) Kronik hastalıklar ve bakım. 2012 Nobel Tıp Kitabevleri, 441-461. (yeşil pembe kitap)
8. Lewis SL., Dirksen SR., Heitkemper MM., Bucher L., Harding MM. Medical Surgical Nursing Assessment And Management of clinical problems.9th Edition. Elsevier Mosby, St.Louis, 2014.
9. Onat A.M. (Eds.) Romatoloji Vaka Derlemeleeri-II. Adare International Ltd.Şti., İstanbul, 2012.
10. Perinçek G. Yılmam İ, Kul Ş. Sistemik lupus eritematozuslu bir hastada massif pulmoner tromboemboli: Olgu sunumu Cumhuriyet Tıp Dergisi 2010;32:346-51.
11. Sayarlıoğlu M. (Eds.) Romatoloji Vaka Derlemeleeri-I. Ebat Basım Yayın, İstanbul, 2011.
12. Soy M., Üstü Y., Mercimek H. Romatolojide Laboratuvar Testlerinin Kullanımı. Dirim Dergisi, Eylül/Ekim 2001:26-30.
13. Tan M. Eklem Ve Bağ Doku Hastalıkları (Ünite 13) İç Hastalıkları Hemşireliği (Eds. Durna Z.) Akademi Basın ve Yayıncılık 2013, 407-524.